

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»

ДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ:
УСПІХИ ТА ПРОБЛЕМИ ДРУГОГО РОКУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ПЛОТНОГО ПРОЄКТУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ
ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції

18 листопада 2021 року

Київ 2021

УДК 378.147 (045)

Г. ЗАВАДСЬКИХ, канд. екон. наук, доц.

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

hannaz2208@gmail.com

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ В ТАВРІЙСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРОТЕХНОЛОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

За українським законодавством, дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти.

Дуальність як методологічна характеристика освіти передбачає побудовану на єдиних основах узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфер з підготовки спеціалістів певного профілю, іншими словами – поєднання теоретичного навчання у закладі та практичних – на підприємстві (установі, організації).

З метою забезпечення якісної підготовки фахівців у Таврійському державному агротехнологічному університеті з 2017 року було започатковано експеримент з упровадження в освітній процес дуальної освіти для здобувачів вищої освіти з усіх спеціальностей. Активно впроваджувати на спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» дуальну форму навчання почали в 2019 році.

Порядок організації та проведення дуального навчання для студентів університету на виробничих підприємствах, процедуру оформлення документів на навчання регламентує «Положення про порядок організації та проведення дуального навчання в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного».

Всі студенти, які здобувають вищу освіти за дуальною формою навчання, укладають договір про дуальне навчання з підприємством (організацією), де працюють. Наприкінці кожного навчального семестру здобувачі освіти звітують про виконання індивідуального навчального плану з оформленням атестаційного листа.

Динаміку кількості здобувачів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у 2019–2020 та 2020–2021 навчальних роках наведено в табл. 1.

Таблиця 1

**Динаміка чисельності здобувачів вищої освіти спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
на дуальній формі навчання у 2020–2021 навчальний рік**

Курс	2019–2020 н. р.		2020–2021 н. р.		I семестр 2021–2022 н. р.
	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр	
1 курс	1	1	-	-	-
2 курс	-	-	7	4	2
1С курс	2	1	1	1	2
3 курс	4	4	2	4	6
2С курс	1	1	2	1	2
4 курс	6	5	5	4	3
Всього «Бакалавр»	14	12	17	14	15
1 маг курс	2	1	4	5	1
2 маг курс	7	-	1	-	6
Всього «Магістр»	9	1	5	-	7
Разом по спеціальності	23	13	22	19	22

Дані табл. 1 демонструють позитивну динаміку збільшення чисельності здобувачів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», що навчаються на дуальній формі. За період з 2019 по 2021 рік між університетом і роботодавцями наших здобувачів було укладено понад 60 договорів для впровадження дуальної форми освіти. Угоди про співпрацю укладено з підприємствами різних організаційно-правових форм та сфер економіки, серед яких ТОВ ВЗФ «Зоря», ТОВ ВП «Термоліт Плюс», ТОВ СПП «Лана», ТОВ «Агросервіс», ТОВ ТД «Руслан-Комплект», ТОВ «Glaz Systems», ТОВ «АМСІЛКО-МЛТ», ФГ «АСТРА ДАР», ТОВ «Сільпо-Фуд», ПП «Віко-2010», ФОП Задирака І.А., ФОП Єфімов О.Б. та інші. А працюють наші студенти на різних посадах: менеджера з продажу, менеджера ЗЕД, адміністратора, бухгалтера, економіста, помічника директора тощо.

Особливість і перевага дуальної форми освіти полягає в тому, що всі три сторони, задіяні в цьому процесі, зацікавлені в позитивному результаті. Так, зацікавленість роботодавців полягає в бажанні отримати молодого висококваліфікованого працівника, максимально мотивованого до роботи одразу після закінчення навчання. За впровадження цієї форми освіти заклад освіти та роботодавець є рівноправними партнерами, бо останній може брати участь у розробці робочих та індивідуальних навчальних планів і оцінювати результати кожного здобувача.

Заклад вищої освіти має можливість підвищити свою конкурентоздатність на ринку освітніх послуг, адже під час організації

дуальної освіти відбувається оновлення навчальних планів, які пристосовані до потреб суб'єктів господарювання. Для здобувачів освіти дуальна освіта має такі переваги: студенти навчаються в реальних умовах виробництва; здобувачі отримують грошову винагороду (заробітну платню) за свій труд; вони ідентифікують себе з виробництвом; отримують професійні навички і уміння для подальшої професійної кар'єри.

Звісно є і деякі проблеми, а саме: відносно низька загальна обізнаність учнів про цю форму навчання; відсутність умов для усвідомленого вибору підприємства для здобуття освіти; не завжди студенти демонструють відповідальність і само організованість щодо поєднання освітнього процесу в закладі освіти та на виробництві.

Список бібліографічних посилань

1. Положення про порядок організації та проведення дуального навчання в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного. URL : <http://www.tsatu.edu.ua/nmc/wp-content/uploads/sites/52/31.pdf>

2. Завадських Г. М. Сучасні інформаційні технології в освіті // Сучасна освіта: зміст, технології, забезпечення якості : матеріали наук. семінару / за ред. проф. С. О. Гуткевич. Київ : НУХТ, 2019. С. 42–46.

УДК 378.147 (045)

О. КАМИШИНСЬКИЙ, викладач вищої категорії;

О. КВАРТНІК, викладач першої категорії

ДВНЗ «Харківський коледж транспортних технологій»

elenaalexanderk@gmail.com

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 273 «ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ» ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА РЕМОНТ ПРИСТРОЇВ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ»

Дуальна форма здобуття освіти у закладах фахової передвищої освіти (далі – заклади освіти) передбачає здобуття освіти шляхом поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації на основі договору. Це визначення закріплено в Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затвердженої Кабінетом Міністрів України у 2018 році, а також в Законі України «Про освіту».

ЗМІСТ

Т. Д. ІЩЕНКО, А. Б. ЧАЙКОВСЬКА Про результати другого року запровадження пілотного проекту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України	4
О. МАРЦЕНЮК, Т. РУДА Дуальна педагогічна освіта	8
Т.Ю. ЧЕТВЕРТАК Тристоронні відносини основних учасників дуальної форми навчання майбутніх фармацевтів	11
В. КРАСНЮК, О. ТИМОЩУК Аналіз впровадження дуальної форми здобуття освіти у Відокремленому структурному підрозділі «Березоворудський фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету»	14
О. В. КОСТЮК Використання елементів дуальної форми навчання у Сторожинецькому лісовому фаховому коледжі в умовах дистанційного навчання	17
Т. ДРОКІНА Стан, проблеми та перспективи дуальної освіти	20
Є. БАБЕНКО Дуальна форма навчання: від закладів освіти до виробництва	21
І. ЗАБІЯКА, О. ПОТШАКО Практика на виробництві як початковий елемент дуальної форми навчання в коледжі	22
В. ЖЕБКО Впровадження елементів дуальної форми навчання в Харківському коледжі транспортних технологій	24
Т. ГЕРАСИМИК-ЧЕРНОВА Перспективи запровадження дуальної освіти під час підготовки фахових молодших бакалаврів	26
Н. МЕДЕНЦЕВА Дуальна освіта в закладах освіти України	29
Г. ЗАВАДСЬКИХ Досвід впровадження дуальної форми здобуття освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного під час підготовки фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності	32